SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Szewców” **Grupa A**

Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy)

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

10 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

W jakiej sytuacji widz zastaje prokuratora Scurvy'ego na początku aktu III?

(A) siedzi na katedrze w czerwonej todze i birecie
(B) stoi w huzarskim mundurze na czele bojówki
(C) śpi jak pies, przywiązany łańcuchem do pnia
(D) przechadza się w kolorowym szlafroku po dywanie

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Kto pojawia się na scenie w samym finale dramatu, obojętnie przekraczając leżących i trupa prokuratora?

(A) dwaj towarzysze w angielskich garniturach
(B) „Dziarscy Chłopcy” z Józkiem Tempe na czele
(C) chłopi w krakowskich strojach z chochołem
(D) Gnębon Puczymorda w stroju ze złotej lamy

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń opisujących scenę na początku aktu III.

1. Sajetan stoi na środku sceny w kolorowym szlafroku, z ufryzowaną brodą.	**P**	**F**
2. Podłogę zdobi wspaniały dywan, a na pniu palą się latarki sygnałowe.	**P**	**F**
3. Czeladnicy są ubrani w kwieciste piżamy i uczesani z przedziałkami.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj wypowiedź do postaci, która ją wygłasza.

1. „Wyzwolenie jest tylko przez pracę.”	...	A. Sajetan Tempe
2. „Lokaj lokajem zawsze pozostanie, w takim czy innym reżimie!”	...	B. Gnębon Puczymorda
3. „Tak — prawdy nie ma — tego dowiódł Chwistek.”	...	C. prokurator Scurvy
4. „Nie będziemy gadać niepotrzebnych rzeczy.”	...	D. Fierdusieńko

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Uzupełnij: Hiper-Robociarz wyznaje, że siedział w celkowym więzieniu przez (1) _____ lat, studiując ekonomię.

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki.

W akcie III do dawnego warsztatu wchodzą chłopi w strojach (1) _____, pchając przed sobą olbrzymiego (2) _____.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Scharakteryzuj postawę Księżnej wobec cierpienia innych postaci. Podaj jedną cechę i uzasadnij ją przykładem z dramatu.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Jaką rolę Hiper-Robociarz wyznacza w nowym porządku umierającemu Sajetanowi? Wyjaśnij, co ta decyzja mówi o rewolucji przedstawionej w dramacie.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, w jaki sposób w akcie III Witkacy nawiązuje do „Wesela" Wyspiańskiego, i określ funkcję tego nawiązania.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Kim są towarzysz X i towarzysz Abramowski i co sugeruje ich pojawienie się w zakończeniu dramatu?

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/szewcy

SPRAWDZIAN · JĘZYK POLSKI

Sprawdzian z „Szewców” **Grupa B**

Stanisław Ignacy Witkiewicz (Witkacy)

Imię i nazwisko: _____

Klasa: _____

Data: _____

Punkty: _____ / 20

10 zadań, 20 pkt. Czytaj uważnie polecenia. W zadaniach otwartych pisz pełnymi zdaniami.

Zadanie 1. (0–1 pkt)

Jakie kwiaty Księżna przynosi szewcom w akcie I i omawia potem w swoim „wykładzie”?

(A) żółte róże
(B) żonkile
(C) białe lilie
(D) fiołki

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 2. (0–1 pkt)

Do jakiej organizacji przystał syn Sajetana, Józef Tempe?

(A) do Wolnej Wszechnicy Robotniczej
(B) do towarzystwa świadomego macierzyństwa
(C) do ligi walki z nacjonalizmem
(D) do organizacji „Dziarskich Chłopców”

Zaznacz jedną poprawną odpowiedź.

Zadanie 3. (0–3 pkt)

Oceń prawdziwość stwierdzeń dotyczących aktu I.

1. Scurvy przychodzi do warsztatu w czerwonym mundurze huzarskim.	**P**	**F**
2. Sajetan zabija Księżnę uderzeniem młota.	**P**	**F**
3. Lokaj Fierdusieńko prowadzi na smyczy foksteriera Księżnej, Terusia.	**P**	**F**

Przy każdym zdaniu zakreśl P (prawda) albo F (fałsz).

Zadanie 4. (0–4 pkt)

Dopasuj postać do powtarzanego przez nią zawołania.

1. Sajetan Tempe	...	A. „Wybambronione!”
2. prokurator Scurvy	...	B. „Hej!”
3. Księżna	...	C. „Teruś, fuj!”
4. Hiper-Robociarz	...	D. „Hehe”

Przy każdym numerze wpisz literę pasującego elementu.

Zadanie 5. (0–1 pkt)

Uzupełnij nazwisko głównego bohatera dramatu: majster szewski Sajetan (1) _____

Zadanie 6. (0–2 pkt)

Uzupełnij luki.

Na początku aktu III I Czeladnik chce zabić śpiącego Scurvy'ego złotą (1) _____, ale Sajetan powstrzymuje go, grożąc mu ogromnym (2) _____ wyjętym ze szlafroka.

Zadanie 7. (0–2 pkt)

Wskaż dwie cechy języka postaci „Szewców" i podaj do każdej przykład z dramatu.

Zadanie 8. (0–2 pkt)

Jak w didaskaliach i wypowiedziach postaci powraca w „Szewcach" motyw nudy? Podaj dwa przykłady i określ jego znaczenie.

Zadanie 9. (0–2 pkt)

Na czym polega przemiana Gnębona Puczymordy w akcie III? Podaj dwa elementy.

Zadanie 10. (0–2 pkt)

Wyjaśnij, czym staje się praca dla szewców w scenie ich buntu pod koniec aktu II. Odwołaj się do wypowiedzi czeladników.

Rozwiąż ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: matury-online.pl/sprawdzian/polski/szewcy

Sprawdzian z „Szewców”

Grupa A

1. (1 pkt) **C**

2. (1 pkt) **A**

3. (3 pkt) **1. P; 2. P; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (4 pkt) **1–C, 2–D, 3–B, 4–A** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) czternaście**

6. (2 pkt) **(1) krakowskich; (2) chochoła** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Księżna jest sadystką: czerpie rozkosz z męki innych. W akcie II mówi, że nasyca się radością szewców w ich męce, a w akcie III karmi Scurvy'ego proszkiem, by nigdy nie zaznał zadowolenia, i podnieca ją jego śmierć.
Punktacja: 1 pkt — cecha: sadyzm / perwersja — czerpie przyjemność z cudzej męki (Scurvy'ego, szewców). 1 pkt — przykład z dramatu, np. sycenie się męką szewców w akcie II, dręczenie Scurvy'ego (proszek dający nienasycenie), podniecenie jego śmiercią, zachęcanie do długiego konania Sajetana.

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Hiper-Robociarz ogłasza, że stary Sajetan ma być martwym symbolem, który zastąpi świętych i mity dawnego porządku. Rewolucja okazuje się więc cyniczna — nowa władza sama tworzy kult i propagandę, a przywódcę buntu traktuje jak dekorację.
Punktacja: 1 pkt — rola: Sajetan ma być martwym symbolem, „Wielkim Świętym ostatniej rewolucji”, który zastąpi dawnych świętych i mity. 1 pkt — wniosek: nowa władza tworzy własną propagandę i kult, posługuje się ludźmi jak narzędziami; rewolucja powtarza mechanizmy, z którymi walczyła.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Do warsztatu wchodzą chłopi w strojach krakowskich z Chochołem i Dziwka, która nawiązuje do „dziwki bosej”, ale „się obuła dla przyzwoitości”. To parodia „Wesela”: Witkacy ośmiesza zużyte symbole narodowe, które nic już nie znaczą — Chochoł zamienia się w Bubka we fraku.
Punktacja: 1 pkt — wskazanie nawiązania: chłopi w strojach krakowskich, Chochoł, „dziwka bosa” (Dziwka wiejska, która „się obuła”), śpiewki chłopów. 1 pkt — funkcja: parodia / ośmieszenie narodowych symboli i mitów, pokazanie ich przebrzmienia (np. Sajetan przegania chłopów, Chochoł okazuje się Bubkiem we fraku).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: To dwaj dygnitarze nowej władzy — eleganccy, rzeczowi towarzysze w angielskich garniturach, którzy obojętnie przechodzą obok trupa Scurvy'ego i rozmawiają o polityce rolnej. Ich wejście pokazuje, że rewolucję przejął chłodny aparat, a dawni buntownicy i ofiary nic już nie znaczą.
Punktacja: 1 pkt — kim są: dwaj dygnitarze nowej władzy, eleganccy, rzeczowi „technokraci” (towarzysze w angielskich garniturach). 1 pkt — sens: rewolucja zostaje przejęta przez bezduszny aparat; buntownicy, Księżna i Scurvy okazują się nieważni; zapowiedź świata zautomatyzowanego, w którym jednostka się nie liczy.

Grupa B

1. (1 pkt) **B**

2. (1 pkt) **D**

3. (3 pkt) **1. F; 2. F; 3. P** — po 1 pkt za zdanie

4. (4 pkt) **1–B, 2–D, 3–C, 4–A** — po 1 pkt za parę

5. (1 pkt) **(1) Tempe**

6. (2 pkt) **(1) siekierą; (2) mauzerem** — po 1 pkt za lukę

7. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Po pierwsze, postacie używają wymyślnych przekleństw-neologizmów, np. Sajetan wyzywa czeladnika: „ty wandrygo, ty chałapudro". Po drugie, mowa szewców jest stylizowana na gwarę („wicie", „ino"), a jednocześnie pełna terminów filozoficznych i wtrętów obcych, jak „Arbeit an sich".
Punktacja: Po 1 pkt za cechę z trafnym przykładem, np.: wymyślne przekleństwa i neologizmy („ty wandrygo, ty chałapudro"); makaronizmy, wtręty obce („Arbeit an sich", „Kel ekspresją grotesk!"); stylizacja gwarowa w mowie szewców („wicie", „ino", „jezdem"); mieszanie słownictwa filozoficznego z wulgarnym (Leibniz, Kant obok przekleństw).

8. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Akt I kończy się didaskalium: „Milczenie. Nuda." i kurtyna, która opada przy narastającej nudzie; w akcie III pojawia się tablica z napisem „NUDA", a w więzieniu szewcy cierpią z nudy bezczynności. Nuda oznacza pustkę świata, w którym wyczerpały się idee i przeżycia metafizyczne.
Punktacja: Po 0,5 pkt za każdy z dwóch przykładów (np. finał aktu I: „Nuda coraz gorsza"; tablica „NUDA" w akcie III; nuda przymusowej bezczynności w więzieniu; słowa Puczymordy, że wszystko „nudne jak scena zazdrości") — razem 1 pkt. 1 pkt — znaczenie: nuda jako znak wyczerpania kultury i idei, pustki istnienia / świata bez przeżyć metafizycznych.

9. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Puczymorda, dawny komendant „Dziarskich Chłopców", przechodzi na służbę nowej władzy i zostaje kontrolerem dekoracyjnych widowisk propagandowych. Ogłasza, że jest cynikiem i chce do końca życia jeść langusty i pulardy.
Punktacja: Po 1 pkt za element, np.: dawny komendant faszystowskich „Dziarskich Chłopców" przeszedł na stronę nowej władzy / jest „na ich służbie"; zostaje kontrolerem dekoracyjnych widowisk propagandowych; deklaruje cynizm i zamiar jedzenia langust do końca życia; traci dawną butę (płacze, pełznie ku Księżnej).

10. (2 pkt) Przykładowa odpowiedź: Praca przestaje być przymusem i sposobem zarabiania — staje się absolutem, celem samym w sobie: I Czeladnik woła o „Arbeit an und für sich", II Czeladnik nazywa ją cudem najwyższym. Ten szał pracy zaraża pachołków i przeradza się w rewolucję.
Punktacja: 1 pkt — praca jako cel sam w sobie / absolut, czysty instynkt („Arbeit an sich", „praca to cud najwyższy"), a nie środek zarobku. 1 pkt — skutek / znaczenie: szał pracy zaraża pachołków i grozi przewrotem; praca staje się formą buntu przeciw władzy.

Skala ocen (orientacyjna, 20 pkt w każdej grupie)

bardzo dobry (5)	18–20 pkt
dobry (4)	15–17 pkt
dostateczny (3)	10–14 pkt
dopuszczający (2)	6–9 pkt
niedostateczny (1)	0–5 pkt

Progi: 90%, 75%, 50%, 30%. Progi w Twojej szkole mogą być inne. W zadaniach otwartych uznaj każdą odpowiedź poprawną merytorycznie, także sformułowaną inaczej niż przykład.

Ten sprawdzian online, z wyjaśnieniem każdej odpowiedzi: **matury-online.pl/sprawdzian/polski/szewcy**. Nauczyciele i korepetytorzy ułożą własną kartę z banku ponad 20 tys. zadań: **matury-online.pl/dla-korepetytorow**.